

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL
LEI 2,60 ANUAL
 Abonamentele se fac
 numai pe un an.

COLABORATORII ACESTUI NUMĂR:
 Mestugean, Victor Eftimiu, Ludovic Daus, Victor Anestin, V. Demetrius
 D. Iov, Leontin Iliescu, E. Porn Gabriel Donna, I. C. Aslan,
 V. Albert, etc.

ANUNCIURI
 Linia pe pagina 7 și 8
 -BANI 20-

GROAZNICUL ACCIDENT DIN GARAJUL D-LUI MARGHILOMAN. — (Vezi explicația)

NOUILE MARI PREMII

ce se vor oferi de

ZIARUL „UNIVERSUL”

abonaților săi la tragerea din luna Maiu 1913:

Lei **7.0000** Lei

în bonuri comunale 4 la sută

UN ELEGANT DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, al 3-lea dormitor furnizat pentru premiile noastre, de cel mai recomandat depozit de mobile de fier și bronz
Industria Metalică MARCU, bulevardul Elisabeta No. 8, București.

Jumătate Garnitură Mobilă

COMPUSĂ DIN: O CANAPEA, DOUĂ FOTOLII ȘI PATRU SCAUNE.

• Oglindă venețiană. - O masă elegantă de mahon cu cristal. -

O frumoasă lampă pentru atârnat. - O Mașină de cusut p. mână

Toate acestea cumpărate de la marele magazin de mobilier MARCO DATTEKREMER, strada Carol No. 62, București.

Un Dormitor de lemn fin

construit în marea fabrică de Mobile de lemn **MADIN V. CANEA**, șoseaua Mihai-Bravul No. 37 și strada Șerbănuș No. 10. —
Secursala: Calea Victoriei No. 107.

UN GRANDIFON foarte elegant, cutia de stejar, cu placeta de metal și fir nichelat, cu 6 plăci duble, atârnat 12 cânt. ec.

UN FLAUT DE ABAŃOS, cu 12 clape, într-o cutie fină căptușită cu catifea.

UNA VIOLINĂ FINĂ cu arcuș și accesoriu de rezervă.

Toate aceste cumpărate de la Marele Magazin de muzică **Jean Foster**, București, Calea Victoriei 54, Fărnăsoarul Curții Regale.

UNA MADOLINA italiană, de palisandru, ornamentată, cu testiera prelungită, specială pentru concert.

UNA CHITARA cu mecanică.

UNA HARMONICĂ cu două rânduri, cu 19 clape și 4 basuri, huchet dublu, cu colțori de metal.

Cumpărate de la Magazinul de muzică „La Nerva”, București, strada Colței No. 15.

UNA JARDINIERĂ de argint de China, oxidată și aurită, cu 4 mâneri și două mânere, cu un cristal frumos șlefuit.

UNA FRUCTIERĂ de argint de China, în parte aurită, cu talerul de cristal, gravat în dom și șlefuit.

UN SERVICIU PENTRU BERE, compus din o cană și patru pahare de cristal, pe o tăviță argintată cu două mânere.

Cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterii **Th. Răducan**, bulevardul Elisabeta No. 8 bis.

UNA PENDULĂ MODERNĂ de stejar ce se întoarce odată la 15 zile.

UN CEASORNIC DE AUR 14 karate, cu trei capace, frumos gravat și enfilat, pentru dame.

UNA GARNITURĂ DE AUR 14 karate, compusă din o pereche cercei, o broșă și un inel, toate cu pietre Siam, Brillant și Perle.

UN CEASORNIC DE BIRNĂ cu călimară, formă modernă și frumos șlefuit.

Toate acestea cumpărate de la cunoscutul și bine asortatul magazin „Geneva” **Colței**, București, str. Colței No. 31.

UNA BICICLETA ELEGANTĂ „SPORT” cu roata liberă și frână automată prin contrapedalare.

UNA PUȘCĂ de vânătoare cu două țevi, țările de oțel, „Jivard”, din renumita fabrică de arme „Pieper-Bayard”. Această armă are 4 zăvoare de siguranță, țeva stângă chabre-bore și poate întrebunța atât pulberea negră, cât și pulberea fără fum.

UNA CARABINĂ semi-automată de mare precizie „Pieper” cu tirul garantat precis.

UN REVOLVER SISTEMIC.

Cumpărate de la marele magazin de arme **R. D. Zisman**, furnizorul Curții Regale, Calea Victoriei No. 44, București.

3 CEASORNICI DE AUR 14 karate cu câte 3 capace foarte frumoase gravate, toate pentru dame.

3 LANȚIȘOARE DE AUR 14 karate, pentru d-șoare.

6 CEASORNICI de argint rusec, cu 3 capace, p. bărbați.
6 CEASORNICI DE ARGINT VERITABIL, cu 3 capace, pentru bărbați.

6 CEASORNICI DE NIKEL, cu 2 capace, p. bărbați.

6 CEASORNICI DE ARGINT „Marea Arpad” cu 2 capace frumoase gravate, pentru bărbați.

6 CEASORNICI DE METAL argintat, cu câte 3 capace pentru bărbați.

4 LANȚIȘOARE DE ATÂRNAT LA GAT, de argint aurit pentru dame.

7 SPLENDEDE LANȚIȘOARE de argint 800. p. dame.

UN SPLENDEDE CEASORNIC DE AUR 14 karate, cu 3 capace, foarte fin gravat, având și port-fotografie, pentru dame.

UN CEASORNIC DE AUR AMERICAN, cu 3 capace, pentru bărbați.

UN CEASORNIC DE AUR pentru bărbat, 14 karate, cu 3 capace, frumos gravat, având pe capac loc pentru gravură.

2 CEASURI SPLENDEDE DE ARGINT pentru bărbați.

UN CEASORNIC de metal aurit pentru bărbat.

Afară de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din interesanta serie „Memoriile Regelui Carol I al României”, sau un volum din cărțile ce apar în editura ziarului „Universul” tipărite anume pentru abonați.

Preturile de abonament sunt aceleasi: Pe un an lei 18; pe șase luni lei 9.15; pe 3 luni lei 4.65.

Pentru a concura la premiile de mai sus, abonații pe un an primesc 30 bonuri; cei pe șase luni 15 și cei pe 3 luni 5 bonuri. Abonații pe un an participă la două trageri, deci după prima tragere vor primi încă 30 bonuri, pentru tragerea următoare.

Administrația „UNIVERSULUI” nu întrebunțează încasatori.

Plata abonamentelor se va face direct la casa administrației ziarului, prin mandat postal sau în persoană.

Ecourile săptămânii

In cursul săptămânii expirate memoria a două bărbați iluștrii a fost sărbătorită la noi în țară și în Bucovina.

Principelui Barbu Știrbey, care, în tinerețe sa de șapte ani și în niște vremuri atât de turbulente a găsit mijlocul de a introduce în țară reforme atât de frumoase, i s'a ridicat un falnic monument la Craiova; bucovinenii au sărbătorit centenarul nașterii lui Eudoriu Hurmuzachi, acest român de inimă și mare patriot, care, în epoca sa, a fost ca o flacă pururi aprinsă răspândind lumina iubirei de neam în frumosa țară suflă din sânul patriei.

Dacă bărbații eminenți ai unei țări oferă patriei lumina inteligenței lor, puterea muncii lor, focul sacru al inimelor lor, viața lor întreagă — patria, la rândul ei, te dă cel mai frumos dintre daruri, darul dumnezeesc: nemurirea. Și-i păstrează veșnic în sânul ei, vii în bronz, vii în inimel, și recunoștința tuturor.

După încheierea păcii și orașele din Bulgaria și celelalte state balcanice își vor avea piețele lor împodobite cu zeci de statui care vor imortaliza pe eroii lor căzuți pe câmpul de război.

Dar, tratativele de pace târâgânească și sunt temeri că pace ca nu cumva beligeranții să via ostilitățile și să asistăm iarăși la desfășurarea luptelor sângeroase care abia au încetat.

Adevărul e că la mijloc sunt interese mari. Turcia nu se resemnează la trista soartă de a se vedea cu totul obșugată din Europa. Totul arată că încă nu s'a lăsat pe deplin cortina pe scenă dramei din Balcani.

Până una alta, câți-că bandiți din jud. Constanța au declarat războiul contra societății.

Se vede că în Dobrogea banditismul e încă în floare. Bandiții surprind oamenii la masă și-i omorâți în fața nevestelor și copiilor lor cu jocuri de revolver.

Și, ceace e și mai dureros, e că banda n'a fost încă arestată, că bandiții, în loc să putrezească în fundul unei și să-și ispășească crimele în bezna, departe de lumina soarelui, se bucură încă de libertate și, poate, se pregătesc pentru alte isprăvi.

In războaiele acestea pe care le declară din când în când seclerații contra societății, aceasta din urmă trebuie să iasă biruitoare, căci dispune de toate mijloacele necesare. Esențialul e ca să știe să le utilizeze.

Dar mijlocul cel mai eficient pentru stărpirea răii făcătorilor de codru este școala. Aceasta este un remediu care taie rădăcina rădăcină. Școli multe, închisori puține. Numai prin educație, prin infiltrarea în inimile copiilor a simțimentelor de datorie, societatea va fi ferită, pe cântor, de elemente rele, cari se vor împuțina din ce în ce spre a dispărea mai târziu cu totul.

De aceea, societatea trebuie să-și dea toate silințele spre a răspândi cât de mult lumina în straturile țării, pentru ca și ele să scape de tenacitatea ignoranței, să vadă mai clar drumul ce trebuie să urmeze în viață.

In direcția aceasta s'a făcut mult la noi în ultimii ani, dar mai rămâne încă și mai mult de făcut. Inițiativa particulară are de îndeplinit un rol de căpetenie în această chestiune vitală, căci tot ce se face pentru școli e spre binele societății, al neamului întreg. Dar nu-i destul ca să ai școli și dascăli: trebuie să mai dai și puțină hrană săracilor de a frecuența școala. Și trebuie să ai în vedere, în învățământ, hrana. Nu poți învăța năstare cu

stomacul gol. In această privință cantinele au făcut minună.

In fruntea instituțiilor pentru ajutorarea școlărilor săraci stău, fără îndoială, cantinele școlare din Capitală, în număr de 49.

Am înaintea mea un raport al comisiunii de control pe anul 1911-1912.

Cele 49 cantine au oferit în acest interval aproape 160.000 porții de diferite mâncări, hygienă substanțial pe atât copilul care, fără ajutorul acesta, ar fi fost lipsit de binefăcătoarele școlare, ajungând poate niște elemente periculoase sau, în cazul cel mai bun, ne folositoare societății.

Mestugean.

LA POALELE PINDULUI

de Victor Eftimiu

Departa, dincolo de Dunăre, dincolo de țara bulgărească, se întinde, sub un cer din ce în ce mai clar, Macedonia mândră, grădina Europei, cum au botezat-o cu drept cuvânt, niște călători.

In colțul acei de rai, străns între Balcanii sălbatice, la miez-noapte, în marea Arhipelagului la răsărit, și între Albania și Grecia la apus și miez-zi, în colțul acela fermecat, munții Pindului își serpuiesc brațele, strângând câmpuri verzi, păduri nepătrunse, lacuri minunate și sate albe, pierdute în bogăția de verdeață.

Acolo, ochiul plutește lenș pe colinele cu povârniș lin, pe ape albastre, pe lanuri strălucitoare de viață și arare-ori își va pierde săgețile într-o zare largă nesfârșită. Acolo, privirile nu obosesc, căci își vor găsi odihnă pe munții ce sfârșesc cerul; une-ori aproape, alte-ori în fund, sub albastrul tremurător al zării.

Călătorul care va porni să cuture munții Cear-Dag și se va adânci tot mai jos, spre inima Pindului, va întâlni priveliști minunate, cum numai în basmele din Halima le-a întâlnit: va vedea călduri de cerbi ce se adapă în izvoare limpezi, căprioare încrămășate pe vreun vârf de stâncă, va vedea fântâni ce țâșnesc din izvoare nevăzute, pitulale în scorbura vreunei stânci, piraie limpezi ce se pierd sub bolți de micsunele mari, negre...

De va îndrăzni să se avânte în vre-o pădure de stejari uriași, sau în codrii de molifii: va tresări la orice pas, sperit de piuitul porumbelilor sălbatici, de larva cetelor de mistreți; de se va lăsa în voia asinului îndemânat, acesta îl va purta pe culmi ciudate, alături de negre prăpăstii ciudate, pe margini de povârnișuri repezi și-l va purta tot mai sus, spre vârfurile cari, la orice pas își deschide aite zări, mai largi, mai uimitoare, cu alte șiruri de munți, ce scad ca niște trepte uriașe de marmoră albăstrie, până se împreună cu cerul.

Va vedea în diminețile limpezi, cum se deslușesc de departe drumuri serpuitoare și case albe, presărate pe largul câmpiei, va vedea râuri de argint, unde tresar cele dinții raze, iar când străveziul cer al nopții se va fi topit și în văile din împrejurimi, atunci ochiul va deosebi și turmele a căror talangă o auzise ca o melodie desperată, neînțeleasă și gârlele ce le țineau ăson, cu glasurile lor ciudate.

Și astfel, la orice pas, purtat pe spinarea măgărușului sprinten, călătorul uimit în orice clipă, de o altă priveliște nouă, mai frumoasă ca cea de până acum, mai frumoasă ca cea care va veni; își va simți sufletul stăpânit de un dor neînțeles: dorul celor ce a lăsat în urmă, dorul de alte zări.

Zilele vor trece una câte una cu dimineți senine, cu amiezii pline de raze, cu amurguri tremurătoare, ce coboară o pace tainică din creștetul munților până în adâncul văilor; vor trece și nopțile răcoroase, petrecute cine știe în ce peșteră, — nopțile atât de albastre și atât de luminoase în liniștea cărora stău de vorbă potârnichele rădăcinilor neastâmpărate se va simți chemat de glasuri tainice și va zări cum strălucește undeva, departe — cine știe unde — focurile

cărbunariilor, va vedea orizontul închis în brână amurgului târziu și pribegind necentenit, săptămânii întregi, se va trezi într-o bună dimineață că a ajuns pe culmile vestite ale munților Neretka.

De aci, încă o zi-două de mers prin păduri de curmal și rodii, încă o noapte petrecută pe vârfuri — și munții desvelind vârful Olimpului mare și fășia albastră a Arhipelagului, vor scădea din ceas în ceas, închizând ca într-o cutie fermecată, toate priveliștile de până-acum; numai Olimpul, purtând cu mândrie pe unerii săi voinici, atâtea hazme, îl va supraveghea necentenit în rătăcirile prin dealurile ce mărginesc Thesalia, până pe malul mării.

De aci, alte ceruri, mai calde și mai albastre vor tremura licărurile nopții sau vor revărsa razele lor pe corabia călătorului, pornit să oculească golful Salonicului, cele trei brațe ale peninsulei Chalcidice, în vârful căreia Sfântul Munte își odihnește sutelele de mănăstiri și miile de călugări grași și multumiți, golful Orfani, până la revărsarea Mestei.

Și iată-l ajuns la cea mai depărtată margine a Macedoniei.

Câmpiile verzi, nemărginite, orașele și satele sunt mai dese; călătorul se întoarce pe alte căși cutreeră malarile fermecate ale Strumei și Vardarului, se apropie de Salonic, se depărtează iarăși de el, cotind spre Veria; rămâne uimit în fața căderilor de apă ale Vedenei, de grădinile ei atârinate și pornește apoi fermecat încotro îl vor duce ochii, chemați de pretutindeni, ispițiți de toate zările...

UN ARTIST DRAMATIC

— Ioan Tănăsescu —

Când vezi atâți tineri, cari au învățat arta declamațiunii și vicisugurile scenei la conservator, și cari odată pe scenă, sau își păstrează figura lor obișnuită, placidă, neexpresivă, dacă nu se strămbă ca cei mai vechi dintre strămoșii oamenilor din vârsta de piatră, te întrebă cu drept cuvânt, ce le lipsește ca să fie buni actori. Răspunsul e: talentul.

Unii se strecoară, joacă înainte, joacă mereu și dacă figura lor nu spune nimic, dacă nu-ți face altă plăcere decât aceea că poți să-l recunoști imediat la aperitive, unde e mai în vervă decât pe scenă, ei ajung să fie respectabili artiști, având vechimea, ca orice funcționar administrativ. Critica e neputincioasă față cu acești actori cu figura placidă și apoi prietenia nu te lasă să-i spui cum zice francezul „son fait”.

E deci o plăcere să vorbești de un actor cu talent. Sunt mulți poate actorii cu talent, dar ca să nu supăr pe cei în viață, imi voi reaminti de frumoasa figură de actor a lui Ioan Tănăsescu.

Pentru mulți, numele acesta nu deșteaptă nici o amintire, dar întrebăți pe un craiovean, el își va exclama:

— Ah! Tănăsescu!
Tănăsescu n'a părăsit Craiova decât foarte rar și numai când prima operă din acel oraș a întreprins

un turneu prin toată țara, s'a făcut cunoscut și prin alte orașe.

In comedii de salon, ca și în opere, Tănăsescu nu avea decât un singur rival, pe Ioan Anestin, dar cei doi rivali se iubeau. Și dacă Tănăsescu era puțin cam harțagos, avea Anestin destulă blajinețe pentru amândoi.

Un alt prieten Laurent în Mascoța nu va mai fi și-l jucat dar și: Iulian, și nimeni nu-l întorcea în rolul ce-l juca în *Nos Intimes* a lui Victorien Sardou.

Am spus: „frumoasa figură a lui Tănăsescu”, dar la figurat.

Când îl vedeai pentru prima oară, te minunai. Pe un scaun, fie la cafea, fie în garderoba lui la *Les Femmes*, el își instala pântecul cel enorm și-și așeza bine pe umeri capul lui colosal, cu cei doi ochi mari, albaștri, ce păreau voalați, fără expresie. Da, când nu juca, fața lui era aceea a unui mic monstru, căci un cap așa de mare, pe un corp mic, dar prea rotund, era o monstruoșitate. Era destul însă ca Tănăsescu să intre în scenă și monstrul se transforma. Ochii lui cei voalați își schimbau strălucirea mereu, după sentimentele ce le interpreta. Și nici odată nu se schimonosea, nu căuta efecte, căci din întreaga lui ființă se degaja ceea ce trebuie să se numească efluvii unui talent superior.

Încult ca o ciobotă, fu numit odată director de scenă. Parcă-l aud strigând cu vocea lui cea groasă:

— In scenă, Madamelor!

„Madamele” erau bițele coriste ale operetelor. Nu știu cine, i-a dat odată textul francez al unei operete, pe când el dirija repetiția. Toți, dar mai cu seamă „madamele”, au leșinat de răs, când l'au văzut pe directorul de scenă, foarte grav, foarte demn, urzărind repetiția, cu textul întors cu susul în jos. Directorul nu știa francezește, miop era și nu garăntez mult nici pentru citirea românească.

Și cu toate acestea era un artist mare. Actorii francezi de seamă, cari cu prilejul turneurilor lor au trecut prin Craiova, au declarat că șcenale străine s'ar făi cu artiști ca Tănăsescu, Anestin și Maria Petrescu.

A murit Tănăsescu subit, pe un scaun, în foaiatul teatrului. Sunt sigur că va fi avut în mână veșnica lui țigară, pe când cu ochii lui cei mari de broscol, va fi urmărit fumul albăstru al țigărei, cu mîntea goală de orice ideie, cu sufletul liniștit ca al unui copil.

Oare conservatoarele să fie omorătoare talentului. Ele să fie cauza că tinerii noștri actori fac: aaaa... sau uuuu... sau aaaa... de și se face părul măciucă, de crezi că vezi și auzi mereu pe idiotul din „Mort fără luminare!”

Și când te gândești că nu te mai poți face actor fără să nu treci pe la conservatorul dramatic!

Albert

Al treilea Concurs literar

Al.

Universului Literar
Printre elevii și elevele școlilor secundare

MAXIMĂ

„Modestia dă relief tuturor talentelor”.

Duckos

Ce a voit moralistul francez să înțeleagă prin această maximă?

Respunsurile se primesc până la 31 Decembrie.

Concursul nostru de frumusețe

Fotografiile pentru participarea la concursul de frumusețe deschis de revista noastră printre bășii în vârstă de la 5-8 ani, se primesc cel mai târziu până la 29 c.

Când trece șoferul

de LUDOVIC DAUȘ.

Incepuse un vânt mai primăvăritic și cașii înfloriseră de tot. Madam' Vochița Ionescu, — consoarta tânără a tomnatecului Ghiță Ionescu,

vechilul cu ceva stare de pe moșia boerească, — odată cu înflorirea cașilor se trecea cu noaptea 'n cap, și părea gospodină, mai mare dar-gul.

— Puico, ai să te obosești!

— Atâta grijă...

— Ei, da ce te-a apucat?

de Ludovic Dauș O! fi vrând să ațai cu mâinile în sân?

— Bravo! care va să zică te-ai hârnicit, Vochițe.

— Păi.

— Și are să ție mult?..

— He-he!..

— Știi vorba ceo, — răsese vechilul privind în ochii jumătății sale legitime, — greu până să înceapă cineva, că de lăsat se lasă repede.

— Zău?

— Cam așa! Ai să te plictisești de sculatul de vreme cum te-ai plictisit astă iarnă de sindrofiile țatei Mariței... să vezi!

Și se gândi că Vochița era femece cu toane ca vremea care se schimbă după cum suflă vântul. De altfel îi sta nespun de bine. Tânără, frumoasă, capriciile la ea, erau tresăriri, vesele, copilărești, și nevinovate. De doi ani de când îi era nevastă, ciripirile ei aduseseră numai voe lună în casă și o întinerise, ca o primăvară, peste cei patruzeci și ceva de ani ai lui. El fire blândă, din primă zi o intronase ca pe o stăpână și, ca să n'o vadă lucrând, ca să-i păstreze curate și neatinsse mâinile, ca să-i dea tot răgazul și toată odihna, îi luase o slujnică, iar, la o nevoie, făcea și el câte ceva în casă, când întâmplările ori sărbătorile îl gureau de pe moșie.

Vochița era comoara lui, pentru care avea slăbiciuni de soț și de părinte. O luase fără zestre, bucuros că are el destul. Din belșugul unei averi strânsă din economii trecute, pe lângă leafa și rusferturile de vechil, avea casa de veci a lui, cu două hectare de vie la intrarea satului. În față, departe, se zărea gara, forfotind de oameni vara, la sosirea trenurilor și șoseaua urca prin fața casei lui, iar trecerea căruțelor și-a oamenilor era o petrecere pentru Vochița. Ba, dela o vreme toate, toate luau o viață nouă; un automobil venea val-vârtej la orele gărilor, și dispărea într'un nor de praf și de departe se auzeau sunetele sirenei și a trâmbițelor incombute de dragoste de zgomot a șoferului.

Furtuna aceasta era o primă cauză a deretecății Vochiței. Numai de dragul ei, ca să zărească de departe automobilul, jumătatea legitimă a vechilului se scula cu noaptea în cap, și era cea din urmă culcată. Adio, dimineațele lenexease petrecute în pat și în semi-umbră perdelor lăstate, adio lipsa de grijă și monotonia vieții dela țară, în tovărășia mameșelor și a cunetelor. Adesea, dimineață de tot, când se îngâmbau încă zorile, sirena se auzea ca un glas de heruvim deșteptând depărtările. Atunci în inima Vochiței era o zvănire și sângele năvălea furiosându-i obrazul. Un fior cald, dulce, dezmerdător îi săruta cărnurile și înflorirea o stăpânea încă mult timp după trecerea nebună a vântului... Privirile ei sărutați atunci norul de praf în care dispărea automobilul cu oamenii cu tot, iar șoferul, cu cămașa și ochelarii lui îi rămânând în gară ca un vânt, nu om mai presus decât cămașa.

care nu se putea asemui cu nici un din câți cunoscuse dânsa.

Un dor încolți într-o cută a sufletului ei.

— Ghiță, zise ea într-o zi, ce ne folosesc nouă casele, via, vre-o câte-va mișoare strânse în fundul lăzii, dacă nu ne putem face un gust măcar.

— Ce puico?

— Nu ghicești?

— Nu.

— Să mergem cu „tomobilul”.

— Ei!

— Zău așa... Am un gust ca de femeie însărcinată și de-atâta poftă mă tem să nu mi se întoarcă.

Ghiță Ionescu ce putea să mai răspundă? Rămase dus pe gânduri și... așteptă.

Într-o zi, ducându-se pentru o nevoie la gară, la întoarcere cu toate că-și goni calul i se păru drumul mai lung ca ori când.

De departe începu să strige pe Vochița și-i spuse numai de cât:

— Ghici, cu cine-am vorbit?

— Mare lucru! doar n'oi fi vorbit cu vr'un împărat.

— Cântă...

— La ce? Nu-mi pasă cu cine-ai vorbit.

Vechilul începu să-și dea aere și să rădă cu înțelesuri:

— Ce-mi dai dacă ți-o spune...

— Mă plictisești.

— Am stat la vorbă cu „șoferul”, puico, la un pahar cu vin...

Ea se întoarse, și rămase pironită locului, cu gura căscată.

— Ei vezi! Ce zici puico?

— Zău?... Nimic.

Acest „nimic” deveni un șir de întrebări în privința șoferului. Cum e? ce glas are?... e înalt?... râde cu haz?... oh!... și mai ales ce-a vorbit? Ghiță fu nevoit să repete de-o sută de ori fiecare cuvânt, fie care întonație, și Madam' Vochița Ionescu și le întipărea în minte ca să nu le uite. Din ziua aceea nu mai avea astâmpăr par'car fi stat pe ace.

Ghiță care voia nu mai de cât să preîntâmpine dorințele nevastă-si învârti astfel lucrurile în cât cunoștința cu șoferul se cimentă de-al binele.

Acesta întorcându-se într-o seară cu automobilul gol dela gară, opri în fața casei vechilului care-i spusese în ajun că are un „tămâios” de să-și lingă buzele. Madam' Ionescu văzându-l coborându-se în mantaua lui lungă și cu ochelarii ridicați pe frunte avu o senzație nebună. Un minut pierdu graiul și cu multă sfurtare șopti „șoferului” care-i luase mâna ca să i-o sărute:

CARTE POȘTALĂ

— ACELEIAȘI FEMEII —

Te duci și tu acuma! O, te chiamă

Atâtea 'ndatoriri familiare!...

Dar sufletu-mi străpuns e ca de-a lamă

Și 'ndurerat, ca la o 'nmormântare.

Purtând în ochi roiri dragi de lumină

Veți rătați cu doru 'n altă parte...

— Fă voi închide 'n suflet, ca într-o carte,

Icoana cărei inima-mi se 'nchină,

Ș'apoi târziu când va cădea uitarea

Pe ochii tăi, pe gura sărutată,

Când vei uita, asemenea ca și marea,

Ce-a fost o noapte greu 'nfuriată,

Din curtea ce-am închis voi rupe-o filă...

Și-icoana ta din sufletu-mi desprinsă

Va retrezi, cu zîmbet de Sybilă,

Lubrica mea nebună și aprinsă!...

D. Iov —

— Mu-mu-mulțumesc.

El, strengar, zâmbi văzând-o emoționată. Ochii ei îi plăcu și trupul ei grăsuț, durduliu îl înflăcăra mai tare ca paharele cu „tămâios” cu cari îi clustea vechilul. O mână rădăci pe sub masă și prinse mâna Vochiței și șoferul, după un ultim pahar golit „la hotul calului” ori la „a celor douăzeci și nu știu câți, de cai ai moterului” zise:

— Ai o nevastă, huh!.. să ți trăiască.

Și întorcându-se spre Vochița:

— Vrei să facem o plimbare?

De emoție ea începu din nou să bâlbâie:

— Mu-mu-mulțumesc!

Șoferul învârti manivela, și totul fu gata. Era o lună splendidă și 'n noaptea copacii fugeau par'car fi fost pe roți și sirena văia și în acelaș timp cântau și trompetele dela goarna semnalelor. Vechilul sta în fund ca un print, ațipi în legătură resor-turilor moii. Vochița, în față, la stân-ga șoferului, bea aerul șoptindu-i:

— Oh! ești frumos... ești tare.

Vântul îi flutura părul ca un steag în dosul capului și voluptatea înțelei o îmbăta, o scotea din minți. Zări pe soțul ei sforăind, cu gura căscată și 'n inima ei avu bucuria unei libertăți deplină. Ea se aplecă puțin, întinse brusc brațul animându-și buzele de ale șoferului.

A aflat ori nu vechilul? Gurile rele spun că în casă la el cântă găina și mai spun că, de dragul șoferului, se evaporază tot „tămâiosul” și mișoarele din fundul lăzii.

Vorba e: merge automobilul!

Convorbiri astronomice

BERNARD VERMONT

După cât știu, familia Vermont ora formată din trei membri, trei copii orfani și câteși trei acești copii s'au ilustrat mai târziu: unul a fost cel dintâi amator astronom din țara noastră, altul e unul dintre cei mai talentați pictori și în sfârșit al treilea copil, o fată, a fost Lea Vermont, una dintre cele mai de seamă artiste dramatice, pe care moartea a răpit-o prea de timpuriu. Artistul ne-a lăsat însă pe fiica sa d-ra Ventura, care reputează succese dramatice pe principalele scene ale Parisului.

Acți însă de Bernard Vermont vreau să vorbesc, de acela căruia mulți îi datorăm o mare recunoștință.

În ultimul timp, când l'am cunoscut eu, Vermont era bolnăvicios și după cât știu, era mereu supărat

de boală de când îi murise un fiu în care își pusese toată speranța. Sîngura consolare a bătrănelului era însă familia sa și astronomia. Era apoi perfect incredințat că sufletul nu pierce, că există o altă viață dincolo de moarte, ba era și un fervent adept al spiritismului și nu o singură dată a făcut experiențe de spiritism în tovărășia marelui Hașdeu.

Venit în cabinetul lui de lucru, Vermont era totdeauna ocupat, în special cu calcule astronomice, căci de câtva timp publica efemeridele astronomice ale fiecărui an, ceea ce implica delicate și migăloase calcule.

Murat că s'a găsit un ziarist care să scrie articole de astronomie, n'au invitat să-l vizitez. Era pe la 9 seara și când ne-am despărțit era 2 dimineața. Cel care iubea cerul nu prea își pierde însă vremea dormind, după cum nu și-o pierde nici petrecând așa cum se obișnuiește. Ne-am înțeles dela prima întovădare. El avea nevoie de entuziazmul meu tânăr, eu de sfaturile lui luminate.

În mijlocul sălei mari ce-i forma cabinetul de lucru, înconjurată de opere de astronomie și globuri cerești, am uitat noțiunea timpului, păream doi buni prieteni cari nu se văzuseră de multă vreme și cari prin urmare aș să-și spună multe lucruri.

Mi-a spus în prima seară, între altele multe, cum a debutat în viață ca redactor la un ziar al lui Boerescu, greutățile prin care a trecut și visurile ce le avea încă.

Bernard Vermont

Dorința lui cea mai mare era să poată înființa un observator astronomic. Pe acea vreme, prin 1906 nu aveam nici un observator astronomic, ba nici lunete particulare nu erau decât trei-patru. Cât s'ar bucura Vermont dacă ar mai putea să afle, că observatorul dela Filaret e aproape gata, că de trei ani există un observator astronomic ca acela al d-lui Amiral Urseanu, că există în prezent peste 30 de amatori astronomi luminați, cari fac observații cu lunete de diferite dimensiuni.

Avea un defect mare Vermont: era Evreu. Se pare că mulți nui-au iertat aceasta și dacă arta, mai îngăduitoare, nu a pus nici o piedică dezvoltării talentului fratelui pictor și surorii artiste, știința a fost mai severă. Cu toate acestea era iubitor de oamenii de știință, dovadă prietenia ce i-o arăta unul dintre ilustrii noștri învățați, d. St. C. Hepites, pe atunci director al institutului meteorologic dela Filaret, fără a mai vorbi de nenumărați ofițeri superiori ai marelui nostru stat-major, fără a mai pune la socoteală prietenii intimi a lui Hașdeu.

Venirea lui Flammarion la noi a atras atenția multora asupra lui Vermont, căci marele astronom francez privea pe acesta ca pe unul dintre cei mai luminați elevi ai săi. Și puțin în urmă, Vermont se stinse, într-o toamnă mohorâtă, când nu se vedea nici soarele, nici stelele, înmormântat într-o zi ploioasă, posomorâtă, tristă cu totul.

Dar memoria lui a rămas vie și de și nu a scris mult Vermont, el va trăi prin imboldul ce l-a dat pentru studiul cerului, tuturor celor care l-au cunoscut.

Victor Anestin

TATA

de V. DEMETRIUS.

— Și ce vrea cu mine tânărul? Zici că are plete? Iar vre-un mângâitor de hârtie, iar vre-un poetel refuzat de reviste!

— Are o scrisoare către tine, spusă fata și întinse un plic închis tatălui ei, poetul Antemir.

După citirea primelor rânduri, Antemir își îngroșă capul în scrisoare, foarte atent, încordat, uimit și tot mai puțin mulțumit.

„Sunt aproape douăzeci de ani de când nu ne-am mai văzut, dumneata m'ai uitat, de și eram mai mult decât prieten. Ești vând adesea portretul sau numele dumitale prin almanahuri și gazete. Ești astăzi un om mare, Georgică s'ar putea folosi, pe drept, de mult sprijin din partea dumitale. E tânăr, are, bine înțeles, nouă-spre-zece ani. Protejat și sfătuit de dumneata ar reuși în viață...”

Nesfîntoare de ceea ce se petrecea în sufletul tatălui și, fetița, numai de doi-spre-zece ani, aștepta, jucându-se cu dantela șorțului. Antemir citea și recita scrisul femeesc, re-trăind cu douăzeci de ani în urmă — ceasuri de dragoste. Conducea pe atunci o fițică de gazetă în Pitești și sta în gazdă la d-na Pavelescu. Bărbatul ei, farmacist într'un orașel de pe marginea Dunării, venea la o lună, la două, ca să-și vadă gospodăria și nevasta. Lui Antemir îi plăcuseră grațiile gazdii, iar femeia cedase omului văzut în fiecare zi, politicos, bine văzut în umbra Piteștilor, tânăr pe atunci de douăzeci și șase de ani.

Ei, Antemir, uitase cu desăvârșire toată viața aceea, scurtă de numai șase luni, de femeia care se strecură noaptea în patul lui, rece, ca un șarpe, de teamă că soacră-sa, în paza căreia trăia, să n'o fi simțit dezerind din culcușul ei, — sau fierlîntă ca de febră, în așteptarea îmbrățișărilor bărbatului iubit. Douăzeci de ani trecuseră, unii plini de frământări, de piedici zdrobite, de amintiri glorioase și chinuitoare, de ambiții tot mai aprinse în lupta pentru izbăvire în literatură; trecuseră de asemenea și ani goi, răsturnări înapoiă vișei ca niște saci cu cerușe, ca să înmormânteze amintirea.

Când părăsise Piteștii, Antemir aflate din câteva fraze banale, spusă în repezita plecării, că amanta lui e însărcinată. Dar nu se gândise decât puțină vreme, și fără emoție, la cețit, ca și la femeia, căreia de altfel nu i se simțea dator, nici măcar cu inima. Poate nici nu crezuse vorbele rostite în grabă.

Foarte turburat, abia stăpânindu-și inima vesală, îmbogățită pe neașteptate, poetul spusă fetii lui, să-l cheme numai decât pe tânărul ce aștepta în sală.

Când ușa începu să se deschidă, sub o nevădă timidă, bucuria tatălui fu atât de violentă, atât de aidoma spaimii celei mai puternice, în căutarea Antemir simți că inima lui nu mai poate victuși, că pieptul nu mai știe să respire, și crezu că moare. Se lăsă desuadăjduit pe scaun. Fără să știe când, în picioare, cu ochii holbați, tatăl întinse gâtul și privea pe băiețel sfios ce sta lângă ușa.

— Dumneata... ai adus scrisoarea, vorbești el, destul de tare. Dumneata te lupmești Pavelescu!

Se simțea sugrumat și reușea totuși să vorbească. Nu-și mai putea urmări gândul și vorbele. Se uita

Galeria marilor maestri ai muzicii

François Schubert Mendelssohn-Bartholdy

Robert Schumann Weber

I

François Schubert. — (1797—1828) n. la Viena, compozitor dotat cu un talent extraordinar, a excelat în melodii și lieder între care cele mai multe au devenit celebre. A scris multă muzică de cameră, piano și 8 simfonii dintre care cea din urmă a rămas neterminată.

II

Mendelssohn-Bartholdy. — (1809—1847) n. la Hamburg. Remarcabil simfonist. Pianist și organist de mare valoare. A scris superbe sonate, concerte, muzică de cameră, oratorii și simfonii, „Le songe d'une nuit d'été”, uverturile:

Ruy Blas, Grotte de Fingol, la Belle Mélusine de asemenea duete, coruri și romanețele fără cuvinte sunt considerate opere de cea mai mare valoare. Sonoritatea orchestrației lui Mendelssohn este bogată, pitorească.

III

Robert Schumann. — (1810 — 1856) n. la Zwickau. Un compozitor în a cărei muzică se găsește multă filosofie. Studiile serioase de muzică le-a început abia la 20 de ani. A excelat în lieder. În muzica de scenă nu a reușit. Maufred și Genéveva cele 2 opere ale lui Schumann au avut un mic succes. A scris 4 simfonii dintre care cele 2 dintâi sunt cam slabe din punct de vedere al orchestrației. În muzica de piano are piese de o mare valoare artistică. A murit nebun.

IV

Weber. Charles Marie de Weber. (1786—1826) n. la Eutin. Compozitor plin de originalitate și de o poezie fantastică care îi este particulară. Orchestrația sa este bogată, energică, colorată și pitorească. A scris 4 opere celebre: Euryanthe, Freischütz, Oberon și Preciosa. 3 concerte p. vioară, 2 concerte p. clarinet, 4 sonate p. piano, un rondo, l'invitation à la valse etc.

TE CHIAMĂ FLORILE...

— Te chiamă florile albastre, ca pe un idol de noroc
In crângul parfumat de visuri, de sănătăți și de iubire —
Te chiamă dorul nebunatic și cupa lui de fericire
Ți-asteaptă buzele de foc.

Te chiamă florile albastre de merisor să vii în crâng,
Acolo visele s'adună, speranțele, melancolia —
Acolo ești chem cu-avântul ce-l naște 'n suflet poezia
La sânul-mi dornic să te strâng!

O, vino să visăm luceferi ce nu-i cunosc amantii încă
Căci a lor flacără odată cu dorul nostru-a isbucnit,
Din ochii până astăzi-triști..

O, vino! Dragostea-ți o mare nepotolită și adâncă,
A cărei graniță se pierde în nepătrunsul înșiruit
Al sufletelor de-artiști!...

Leontin Hiescu

auzindu-și vocea și, plecat peste masă, sorbea, înghițea cu privirea fâptura tânărului.

— Mama mi-a spus că vă cunoaște. Doream de mult să vă cunosc...

Flăcăul scoase din buzunar un caștel, îl trecu dintr-o mână într'alta. Făcu un pas ca să se apropie și să pună pe masă primele lui versuri. Pentru ele venise el, pentru ele voise să cunoască pe poetul Antemir, de care maică-sa îi pomenise, întâmplător, într-o scrisoare, ca de un fost prieten.

— Te găsești foarte bine făcut! Ești un băiat frumos! Imi pare foarte bine! Cred că ești sănătos! Nu suferi de nimic, nu-i așa? Ce fericit sunt! Da, sunt foarte vesel că lumea e sănătoasă, că tinerii au aer inteligent... Și caștel ăsta? Scrii versuri?... Scrii poezii? Uimitor lucru!

Nădejdi nebune își aprinsă focul ferde în mintea scriitorului. Fiu

lui scria ca și el, avea să ducă mai departe gloria părintelui. Deschise caștel și citi, în gând:

Se coborâ seara dulce pe pământ

Te aștept, iubito, ard de ucrâldare...

— Nu-i nimic dacă nu sunt încă desăvârșite, își zise Antemir, voi munci la ele, o lună, două, nouă, și are să iasă ceva de seamă!

Impurpurat la chip, tânărul aștepta. Îngrijorat, ruse tăcerea:

— Citești alta... Citești: *Apune luna sau Iubire.*

— Da, răspunse Antemir tânărului versificator, le voi citi pe toate. Le voi da un lustru care să-ți servească de pildă, dacă vei rămâne poet. Inveți, nu-i așa? Ești înscris la Universitate...

Cu multă părere de rău că maestrul nu-i citește mai departe stihurile, și-l întrebă de lectii, dar simțindu-se apropiat de glasul cald, prietenos, cu care i se vorbea, Pavelescu răspunse:

— Sunt în anul al doilea de drept.

— Bun de tot! De câte ori voi avea un examen de dat, învață, bine înțeles, ca să cunoști materia, să te pregătești pentru viitor, dar nu uita să treci și pe la mine. Cunoșc pe foarte mulți profesori universitari și pot pune o vorbă înbucurătoare. Uite, ești cât mine de înalt. Tocmai statura mea o ai!

Da, era adevărat, aveai aceeași înălțime. Pavelescu stătu și el drept, ca să poată poetul Antemir să se măsoare exact.

De-odată cu gazda și casa se făcea tot mai familiară cu noul venit. Nici un fel de lux, nici o mobilă scumpă, nici o ramă poleită; rafturi de cărți prietenoase ca într-o anticărie, imblăni pe student să fie cu inima deschisă.

— Vreau să știu dacă sunt sau nu poet, cuteză el să lepede de pe cuget. Alții nici nu m'au primit...

— Care alții?... întrebă Antemir.

— Procopiu...

— Un infamarat!

— Alexandrescu...

— Un invidios!

— Codruț mi-a înțeles versurile trei săptămâni și nu mi-a răspuns nimic... Mi-a lăsat caștel la servitorii...

— Ce-ți pasă! Vino mereu pe-aici! Măine ești invitat la mine la masă. Adică de ce n'ai rămas și azi! Da...

Poetul deschise ușa și strigă:

— Aucto, dragă Neto! Uite... prietenul meu stă la masă cu noi... Trimite după vin. Nu-l cunoști? E pe parcașe de o mie de ani. Să vă aveți ca frații, sunteți copii mei amândoi! ca și cu mine!

Peste o lună apărea în literatura librăriei Ciapara un volum de versuri de Gheorghe Pavelescu, cu o prefață de cunoscutul poet Antemir. Gazetelor și revistele vărsau peste opera tânărului, discipol al celui mai sever dintre maestrii, coșuri de laudă, același coșuri pe sonne care se unelteseră cu două luni mai înainte de versurile același poet.

PERSPECTIVĂ

de GABRIEL DONNA.

În seara aceea muzicantul își luase mandolina și mâna sa, tremurând pe coarde, resuscita discret, delicios, întregul său trecut. Nu numai auzia nimic din șgometele vagi ale stradel; amintirile tinereții sale, cadentate în sunetele de cristal ale elegantului instrument, îl învăluiau cu o nespusă moliciune.

Muzica aceasta duioasă, cuprinzându-l toată ființa, ritma tresăririi nervilor săi. Obraji-i se colorară și brusc, el schimbă prea întinud instrument cu o veche vioară, o veche prietenă a rapsodiilor sufletului său. Începu o vastă melopea, plină de evocări a marilor cugetări și a mărețelor apariții. La fiecare alunecare a arceșului, vioara cuvânta, transmigrând, în efluvii sonore, impresii unui creier bănuțit de problemele viitorului, miracolul transpuse în sunete. În largi urcări durerea, speranțele, umaritatea, treceau; — apoi notele cădeau în perlate cascade, — invocând, din necunoscute tenele, fosforescente viziuni, legende extenuomenești, personale amintiri, mitoculos idealizate, întreg posibilul și imposibilul ce traversează inima și creierul unui artist care se simte expirând la fiecare undă de frumusețe.

În seara aceea singuraticul se simțea mare, artistul se simțea mare, muritorul trăia în eternitate. Și-i se părea că jos, la picioarele sale, lumea toată era atentă la accentele sale; mai întâi trecătorii, reținuți de curiositate, cei ce se plimbau, — atrași de-al lui renume, orașul întreg, omenirea. Credea că simte, acolo, jos, un furnicar omoneș, un fluxul de sulete plecate

DRUMETUL

*Si-aprinde cerul faclele de sară
Când drumu 'n zare abea se lămurește ;
Cu raza lor strălucitoare, clară
Despintecă 'ntunerecul ce crește.*

*Pustiu e drumul tot și te'nfioară
O frică ce nu știi de unde-ți vine,
Iar umbrele din noapte îți strecoară
In suflet, mii de cugetări străine.*

*In drumul tău banditul stă de-o parte,
Și fulgerile 'n ochii lui s'adună —
— Ferește-te ! îți strigă de departe,
Iar glasul lui sălbatec par'că tună.*

*Tu nu mai știi nimic, dar mâna-ți strânge
Puternic hățul căilor, dai bice,
Din orice lovitură pică sânge,
Și drumu-ți greu, că s'a lăsat police.*

*Dar'caii tăi te duc nebuni, cu gândul —
De-un bubuit de pușcă codrul geme ;
Te-a ocrotit sub paza lui Prea-sfântul...
Apoi oprești, că n'ai de ce te teme.*

*Cum tremură sărmanii căi de frică !
Indurerat de soarta lor tirană ,
O lacrimă din ochii tăi îți pică,
Că trupul lor întreg e doar o rană.*

*Cu vorbe bune-ți înbunezi acuma
Și-ți mângâi ca un frate, cu durere ;
Ei mestecă cu sângele lor spuma
Și nici să sufle nu mai ai putere.*

*Apoi, încet, pornești tot înainte,
Și 'ngândurat tu te cobori în tine,
Și toate-ți pare că trăesc, că-s sfinte
Și răul cel mai mare e un bine.*

*Dar, iată acum, că razele de lună
Cu aur zarea toată-o poleește,
Și răzî încrezător, când codru sună,
Căci luna 'n drumul tău te însoțește.*

I. C. Aslan

Când ești corespondent de ziar...

de E. PORN

În cariera gazetărească, slujba de corespondent într-o Capitală străină, e una din cele mai frumoase, dar tot deodată din cele mai grele. Căci trebuie să faci de toate de acolo: Să fii reporter politic și cronicar artistic; articolist de fond și compilator al presei. Și apoi răspunderea o din cele mai mari, de oarece tot ce scrii cade sub ochii Legății și Consulatelor țării respective.

Și vai! dacă scrii un rând ce nu o pe placul acestor autorități. Ți se cântăresc toate cuvintele, și se bănuiesc toate intențiile așa că trebuie să te uiți de zece ori la o corespondență înainte de o trimite. Și ca și cum toate astea n'ar fi de-ajuns, se mai găsește dese-ori printre zecile de mii de cititori ai ziarului, câte-unii care confundă slujba corespondentului cu aceea a biuroștilor de informații, ori își face o idee specială de rolul său și-l bombardează cu scrisori și „petiții” care de care mai nostime.

Astfel, în cei trei ani cât am fost corespondentul „Universului” la Roma, curierul mi-a adus de multe ori asemenea epistole dela cititori din țară și vreau să menționez aici câteva din ele.

Un negustor de băuturi spirituoase

din București, îmi scrie că a aflat că în Italia se prepară în mod artificial niște lichioruri fine și-mi cere să mă interesez de adresa fabricanților, să le ia rețetele și să i le trimit d-sale „sub toată discreția”. Recunoștința mi-o va arăta trimițându-mi „ceva vinuri vechi din țară ori țuică,—după alegere”, — fără să-mi spună, bine înțeles—după ce rețete a preparat vinurile vechi din țară...

O cucoană de prin Popa-Soare a citit în „Universul” că un doctor italian dela „Neapoli” a descoperit un ser contra cancerului și cum soțul ei suferă de această gravă maladie—mă roagă să plec urgent după doctoru în chestie și după ce mă voi convinge că serul e bun, să-i expediez un flacon cu instrucțiunile necesare. Cheltuielile de drum dela Roma la Neapoli și costul flaconului mi le va trimite la primire—cu mandat postal.

E de prisos să spun, că nu m'am putut duce după acel ser miraculos, așa că încă astăzi am pe conștiință pe soțul cucoanei din Popa-Soare.

Vara trecută, plecasem în vilegiatură în Toscana și acolo mă pomeneai cu o carte postală din Roma

în care mi se cerea să mă întorc de urgență ca să văd pe „doi turiști români” și să-i dau la jurnal, „dacă se poate și cu poza”, căci am venită rău pe jos dela București până la Maica Romă și am vrea să știe totă țara prin „Universul” da fapte noastre.

Adresa d-voastră am luat-o dela jurnal înainte de am plecată. Cei doi bravi turiști au socolit, de sigur că dacă ei au venit pe jos din România până în Italia, pentru mine are să fie lucru de nimic să mă reped de lângă Florența până la Roma, pentru plăcerea de a da ochi cu domniile lor!

Un prieten din țară, profesor într-un oraș de provincie, palpătează pentru debutul într-o trupă de operetă a unei june amice a sa.

Vrând să găsească un rol de senzație pentru amica lui, s'a gândit să-mi scrie mie, căci am norocul de a trăi în țara clasică a lui Rossini și a lui Trovatore, ca să-i caut „ceva ce-ar putea crea dintr-o dată pe cineva primadonă!”

Bunul meu prieten îmi cerea să colind toate teatrele din Roma, și să scriu pe la cunoscuții mei de prin alte orașe și să-i satisfac neapărat dorința.

Ca să mă încante, prietenul meu adăuga că viitoarea primadonă îmi citește cu asiduitate articolele. Doamne, de nu l-ar citi și pe asta!

Încă una și cu asta basta!

Era pe vremea Expoziției de Arte frumoase din Roma. Un sub-comisar din fundul Olteniei, într-o scrisoare recomandată îmi comunică că cu două luni înainte trimisese Contelui San-Martino, președintele Expoziției „două batiste tricotate” de d-sale,—ocupăție cu care se îndeletnicește în orele sale libere. Dar cum d. conte n'a binevoit să-i răspundă, d. sub-comisar mă roagă pe mine să intervin să i se expună batistele la Expoziție și să-i obțin „baram o medalie de argint” căci una de bronz căpătase d-lui la Mosi. la București. Era convins de eficacitatea intervenției mele, fiindcă „Universul” și p'acolo trebuie să aibă multă trecere”.

... În plicul recomandat mai era și o carte de vizită, în care sub numele d-lui sub-comisar se citeau aceste cuvinte: „In caz că veți reuși, îmi veți permite a vă oferi, modesta recompensă de lei 20”.

Poate că această carte de vizită merită mai mult ca batistele tricotate să figureze în Expoziție!..

NE-AM CIVILIZAT!

Coboram grăbit dealul Belului, ca să apuc tramvaiul de Șerban-Vodă, care aștepta gata de plecare. Mă despărțeau numai cincisprezece pași când îl văzui cum se depărtează nepăsător de soarta celor rămași în urmă. O doamnă tânără dinaintea mea făcea semne de disperare cu umbrela, dar peste puțin renunță, își încetenii pasul și se opri la răspântie așteptând să s'arată un alt vagon. O ajunsei din urmă și mă resemnai repede, gândindu-mă că nu aveam dreptul să râvnesc mai mult la gentilețea oamnelor, decât doamna aceea tânără, ale cărei desperate gesturi de umbrelă nu-și găsisse nici un ecou în sufletul tinerilor de pe platforma vagonului dispărut.

Așteptam. Vremea posacă, îmi așternea în suflet o desnădejde nesfârșită. Așa mi-am pierdut eu cele mai frumoase clipe din viață,—cine știe? —poate clipele cele mai purtătoare de noroc! Scăpăi tramvaiul, te zburcuiam, te frământăi... Dar vine un altul și fie chiar cu o oră mai târziu, te va duce toluș la acelaș tel. O clipă

spre sufletul său și peste carii ei marel, maestrul, revărsându-și în toate armoniile și în valuri ideale, făcea să treacă subtilele viziuni ale imaginației sale mereu exteriorizate din capătul miraculosului arcuș.

Prin fereastra deschisă a mansardei, larga natură participa la sărbătoare. Fluidul opal lunar suspenda în spațiu cristalizata fantazie iar gândurile, urcând ca un stol de invizibile aripi băteau tăcut aerul cald de Iunie.

Când sfârși multă vreme încă sufletu-și continuă să vibreze ceea ce coardele uitaseră să exprime, apoi el merse să privească pe fereastră.

Din fundul stradei, rău luminată, câțiva trecători veneau încet cu țigările în gură. Magazinele se înfădeau cu un cnervant scârțâit de fierărie, iar peste drum, în grădina publică, niște doamne râdeau, foarte vesel, la complimentele a doi domni plantați cu mândrie înaintele. Tinerii prozau asupra restului din noapte, iar două vârstnice persoane, pe o bancă, începuseră să cascade, nă mai având nimic a-și spune.

Și visătorul își puse coatele pe fereastră, obosit dintr-o dată, trist, solitar și banal.

CENTENARUL lui Eudoxiu Hurmuzachi

Bucovina recunoaște marilor ei bărbați cinstește acum memoria lui Eudoxiu Hurmuzachi, istoric și fruntaș politic.

Toate societățile naționale și culturale din Cernăuți au ținut să sărbătorească în chip demn centenarul nașterii celei mai de seamă personalități bucovinene din secolul trecut.

Eudoxiu Hurmuzachi s'a născut la Cernăuța în 1812. Terminându-și studiile superioare la Cernăuți și Viena, s'a devotat cu totul studiilor istorice, cercetând cu o scrupulozitate demnă de numele lui toate arhivele din Viena.

Mișcarea revoluționară dela 1848 nu-l lăsă nepăsător și Eudoxiu Hurmuzachi, înscriindu-se în garda națională, ia o parte largă în revendicarea drepturilor noastre. A luptat cu stăruință pentru introducerea limbii române la institutul de studii teologice și pentru autonomia Bucovinei a cărui guvernator a fost până la moarte.

Ca reprezentantul românilor bucovineni atât în dieta Bucovinei cât și în Camera deputaților din Viena a luat întotdeauna apărarea fraților obidiți. În 1862 i se oferă titlul de baron iar în 1872, este ales membru al Academiei române.

Modest în viață, Hurmuzachi ne-a lăsat o operă uriașă nu numai prin însemnătatea ei, dar și prin munca și stăruința ce l-au costat. A scris în nemțește cinci volume intitulate: „Fragmente zur Geschichte der Romanen” iar în limba română o bogată colecție în 11 volume cuprinzând peste 3000 de documente privitoare la istoria românilor.

Ofițerii noștri aviatori

D. căpitan Sturdza

„Liga națională aeriană”, precum se știe, a făcut progrese uimitoare într-un timp foarte scurt, datorită ofițerilor aviatori care s-au devotat cu totul acestei folositoare ramuri a armatei noastre.

Printre distinși ofițeri, detașați la serviciul secției de aviație de la Băneasa se află și d. Căpitan Sturdza, a cărui fotografie o reproducem mai sus.

La manevrele regale din anul acesta, d. căpitan Sturdza a făcut mai multe recunoașteri.

din viață nu se mai întoarce însă nici odată!

Așteptam. Cernea ea prin sută o pulbere fină de apă, pe care vântul o purta în voie și mă pierdeam tot mai mult în gândurile mele întunecate. Când un vâlmășag de vorbe și de strigăte laolaltă mă desmeteciră din visurile mele negre și nesfârșit de plicticoase ca și așteptarea. Privii o clipă în jurul meu căutând cu ochii pe cineva. Doamna cea tânără își pierduse mai de mult răbdarea, de vreme ce o zării departe înaintea mea, cu pasul iute ca pentru drum lung.

Dar vâlmășagul strigătorilor din ce în ce mai amenințătoare îmi atraseră din nou luarea aminte și cum mă hotărâsei să aștept cu înăpăstare vagonul, făcui câțiva pași înaintea mea, apropiindu-mă de un grilaj de fer în jurul căruia se îngrămădiseră vre-o câțiva curioși descultii.

În o casă veche, burghezească, de oameni gospodari și ticiți, cu o alea îngustă între două brazde de flori, două morminte a câtorva trandafirii înfiorați de lapovița prevestitoare a înghețului eroci. Mă uit mai bine și parcă nu-mi vine să cred ochilor.

O doamnă grasă, îmbrăcată ea de drum, lovește cu amândouă mâinile pe un băiețuș ca de zece ani, care ține subțioară câte-un ghiveci cu flori, și strigă cât o ține gura ocărându-l.

Înțeleg repede din tot amestecul acesta de bocete și de ocări, că coșul trebuind să se întoarcă acasă cu trei ghiveciuri cu flori, scăpase din mâini unul chiar în poarta casei.

Dar muștrările Doamnei, îi înțețeau și mai mult furia, iar bocetele băiețușului zgrăbit sub loviturile ei grele, atraseră pe un domnișor tănăș, — de bună seamă ficiorul doamnei, — care luă mai întâi din mâinile băiatului ghiveciurile cu flori, apoi înșfăcându-l pe după gât, îl aruncă la pământ lovindu-l cu picioarele. Doamna răsufia greu, înțeleștând

pumnii ea și cum ar fi voit să mă-rească greutatea loviturilor.

— Dă-i ticălosului... Tocmai chiparosele... la care țineam mai mult. Nemernicul... Am să te omor din bătaie... Mi-ai turburat tot sângele...

Apoi sătulă de spectacol, doamna se îndreptă grăbit către poartă, cumpănindu-se greoi pe amândouă picioarele, și urcă bombănind mânăoasă în tramvaiul care se oprise tocmai în fața noastră. O urmai numai de-at și-își făcui lesne loc prin drumul deschis de coatele îndrăznețe ale cucoanei. Și tramvaiul porni mai departe aluncecând cu greu pe șinele nedesfundate.

Urmării câțva timp atitudinea doamnei celei corpolente, cu o euziozitate neobișnuită și aproape nepermisă. Își făcui repede loc între doi domni care se înghesuiau cât putură mai mult, își plăti un bilet de 15 bani și apoi se așeză comod, rămânând atât de impasibilă, încât părea că se gândește la lucrurile cele mai diferite cu putință.

La „Bulevardul Independenței” lumea se îngrămădea de amândouă părțile să urce în vagonul nostru neîncăpător. Fiecare protesta împotriva celuilalt, de oarece își furau reciproc din liniștea amândurora. Dar odată vagonul porni, spiritele se potolose, și oamenii uitându-și necazul lor de-o clipă, se privesc mai prietenos și schimbă la întâmplare cuvinte pline de bunăvoință.

De odată vagonul se opri brusc; unul din cai alunecând, ingenunchiase. Zvonul de vorbe și de protestări de nerăbdare se ridică din nou ca zvonul zgomotos al unui roiu vagabond de albine. În larma aceasta desluși însă deodată vocea doamnei celei corpolente, și toate celelalte tăcură ca prin farmec:

— Ticălosul... De ce bate calul?... Să se dea jos... să-l deshame... Niște barbavi, d-le!.. O să-l dau pe mâna vardistului...

Și la protestările doamnei se adăugară altele, ceea ce dădu prilejul unei discuții aprinse asupra soartei nenorocitelor dobitoace.

— Dacă caii ar fi întrebuințați ca vite de tăiere, desigur că ar fi mai bine îngrijiți, zise vecinul doamnei, care aprobasese dintr-un început gestul ei măriinos.

În vremea aceasta tramvaiul o pornise înainte și spiritele se potoliră curând, fiecare adâncindu-se în meditațiile lui intime. Iar eu coborându-mă la răspântie, mai aruncaui o privire către doamna, care, neîndurătoare cu oamenii arăta totuși atâta milă dobitoacelor, zicându-mi:

— E poate un semn mai mult, că ne-am civilizat!

Coza Leonida

Informații artistice și literare

D. Const. Cretzu, avocat, a început să publice la Paris „Revista franco-română” literară, artistică, comercială și industrială.

Urmai succes deplin noului confrate care se prezintă în excelente condițiuni.

D. Al. Sturdza însărcinat de consiliul universității din Paris, a face un curs liber de istoria și arta română la Sorbona, a fost invitat de către școala de *Hautes études sociales* să țină o serie de conferințe, despre *națiunea română*.

D. M. Andreescu absolvent al conservatorului din Paris și compozitor care se află în București pentru executarea *Sinfoniei* compusă de d-sa, lucrează la o dramă lirică numită *Safia*. Se vorbește mult bine de lucrarea tânărului compozitor.

În anul 1911 *Comedia Franceză* a reprezentat 144 de comedii care au produs 287.629 fr., și 34 tragedii care au produs 95.572. *Primerose* în 48 de reprezentații a dus 401.165 fr. În total exercițiul bugetului s'a închis cu un beneficiu de 650.000 franci.

Ministerul de Instrucție francez studiază și caută mijlocul de a da publicului parizian, concerte etine și populare. *Parisul* este singura capitală care nu are o sală spațioasă pentru concerte simfonice cu prețuri mici.

Compatriotul nostru Aratti tenor al Operei din Monte-Carlo, a dat un concert la Paris cu concursul d-nei Nina Paek, celebra cântăreață de la Opera din Paris.

Concertul a fost precedat de a conferință asupra muzicii românești făcută de d. Ștefan Cruceanu.

Celebrul A. L. Staats, ex maestru de balet al Operei din Paris, studiază și pregătește la Paris, împreună cu dansatoarea română Issa Vera și cu ajutorul d-lui G. Medșederu, o serie de dansuri naționale românești.

D. D. N. Ciotori a adresat președintelui societății scriitorilor, următoarea scrisoare:

Domnule Președinte

Fiindcă nu pot fi de nici un folos în certele și demonstrațiile „literare” pe care „S. S. R.” le angajează din zi în zi, vă rog să binevoiți a considera cererea mea de admitere ca membru al numitei societăți, nulă și neavenită. Primiți, d-le Președinte, cuvenita stimă.

D. N. Ciotori

VĂPSEA DE PĂR RAPID

GARANTAT ABSOLUT NEVĂTĂMĂTOARE

Văpsește imediat părul căruntit sau albit, în negru, brun, castaniu sau blond într-un mod atât de perfect și de natural în cât nu se cunoaște de loc că părul e văpsit. Întrebuințarea mai simplă și mai ușoară ca la orice altă văpsea de păr.

Prețul lei 2,50. La nemulțumire se restituie imediat costul.

CREMA FLORA POMADA
PUDRA FLORA Capilogen
SAPUN FLORA (Apă de păr)

TUSEA cea mai rebelă, bronșite acute și cronice, tusea măgărească, vindecă sigur

Pectosin Steanu

Sticla lei 3.—La drogerii și farmacii

PURGEN

PURGATIV IDEAL cu renume universal

De o eficacitate absolută sigură. Cutia cu 25 purgative lei 1.50. Observați ca fiecare pastilă să aibă inscripția: **Purgen Bayer**, singurul veritabil.

Ilustrația noastră colorată

Groznicul accident din garajul d-lui Marghiboman

Sâmbăta trecută o teribilă explozie a distrus garajul d-lui Al. Marghiboman, din str. Mercur.

Explozia a fost așa de groznică în cât a ucis pe un sofer.

Au fost și doi răniți.

Este renumit în lume

Extra-platul Ceas de aur duble american 18 carate, Anker-Remontoir de buzunar, marca «Sirena» premiat de mai multe ori și care se întoarce la 36 ore.

Numai ceasul acesta posedă renume etvețian. Nu se deosebește de un ceas de aur de 100 lei. Pentru mers exact 5 ani garanție.

Una bucată lei 6.30, două bucată lei 11.80.

Mai oferă și ceasuri de buzunar Gloria de argint, cu lei 4,90. La fie-care ceas se dă un elegant cadou gratis. Fără rizic; se schimbă dacă nu place, sau se înapoiază banii. Trimite ramburs.

S. Kohaze, I Uhrenexport
KRAKAE SEBASTIAN, No. 101

pentru doamnele menagere

Recomandăm călduros

„Regina bucătăriei”

Un volum conținând rețete complete pentru ori-ce fel de mâncări, pentru sănătoși și bolnavi.

1 LEU

La administrația ziarului «Universul» Pentru provincie se adaugă 10 bani poșta

Contra ramburs nu se expediază

Benboane Orientale

Parfumază admirabil gura

și distrug ori-ce miros urât al gurei provenit din tutun, dinți stricați sau stomac deranjat.

Cutia 50 bani la drogherii și farmacii.

Observați marca *Semiluna* cu stea, singure veritabile.

CREMA FLORA POMADA
PUDRA FLORA Capilogen
SAPUN FLORA (Apă de păr)

Anemia (lipsa sângelui), clorosa, neurastenă, histeria, slăbiciunea generală, vindecă

Hemofer Steanu

recomandat de prof. dr. Bucliu, prof. dr. Leonte, prof. V. Negel, Iași, și alții, ca unul din cele mai puternice reconstituante ale corpului slăbit. *Sticla lei 4.*

DURERI REUMATICE

Neuralgii, migrenă, dureri de cap și de dinți vindecă sigur

PASTILELE

Neuralgice Jrist

Un flacon 2.50

La drogherii și farmacii.

SENIORUL DIN HALLEBORG

NUVELA DE ALFRED VON HEDENSTYERNA

Tradusă cu autorizația autorului de H. HEINECKE

— Urmare —

Cât despre căl, nu avea decât să-l lase să se odihnească câteva zile, să-l țesele să le dea să mănânce mult, și ar face oastulă față, cu hamurile aurite, cari ar părea ca noui, lustruindu-le bine. Și chiar el, nu își avea uniforma lui de șambelan? Cam roasă puțin de molii, dar chiar nevastă-sa îi spusese că nu prea se vedea pe unde era mâncată, și că, se putea țese foarte ușor, ca să nu se vadă găurile.

În ciuda argumentelor soțului său, baroana se înțelese cu Gosta, a nu face decât o cununie intimă, chiar la castel, în fața familiei, rudelor celor mai de aproape și câțiva prieteni, cu cari mai păstrase legături strânse de prietenie.

Păstorul Hjelm, trebuia să-l cununie. Dacă însă bătrânul baron se învoise a renunța la cununie de la biserică, nu se învoia cu nici un preț, să-și sacrifice gusturile lui ospitaliere. De vreme ce trebuia, din cauza sănătății și din ordinul d-ru-lui să renunțe de a conduce pe Amelia la biserică, nu avea cătuși de puțin ideea de a micșora numărul invitațiilor și de a nu face lucrurile așa cum trebuia. Zise, că dracul are să-l fie martor, dacă nu va ști el să arate în această împrejurare că el era șeful familiei, și că nu-și pierduse toată autoritatea în casă!

Pofti-deci, din Luidenas în acele castel-ruine, pentru căsătoria fiu-șei murinde, toți vecinii. Oamenii, cari de ani uitase drumul la Luidenas, atât din cauza sărăciei, cât și din neocupămintă cunoștință a castelului; oamenii cari întorse spatele lui Gosta căci nu voise a se pune în relații cu el, după moartea lui tată-său, alții cari nu se știa să zică că această căsătorie era cea mai neagră faptă-rea, toți aceștia primiră invitația pe o hârtie armoriată, de o înfățișare foarte frumoasă, și toți, veniră să asiste în ziua aceea la sărbătoare.

Pentru baroana de Silverspuit, ziua aceea fu, incontestabil, ziua cea mai dureroasă din viața ei! Cât despre Gosta, avea neîncetat o vedenie: vede-a pe Iulia întinsă pe patul ei de moarte.

Ce frumoasă era ea atunci! Și ce mângâiere pentru el, după ce a du-so la ultima ei locuință, de a se refugia pe lângă bătrâna Malena! Crezuse atunci, că suferința morală, ce simțea în el, atinsese paroxismul: ziua căsătoriei lui însă, i se părea mai crudă! Simțea senzația de a se duce, ca un criminal în fața judecătorului, spre a-și aștepta osanda de moarte.

Amelia, bine înțeles era mai puțin emoționantă și decât mă ea și decât Gosta; în adevăr, ea își da mai puțin seama de fapta urâtă ce se săvârșea cu ea, și aceea pe care chiar ea singură o săvârșea.

Viața tihnită a zilelor precedente și insomniale, vizitele mosafirilor cari veneau și se duceau, partea ei de emoție, inevitabilă din ziua aceea, o slăbise foarte mult, așa că timpul cât ținu ceremonia, abia putu sta în picioare, rezemată de brațul tată-lui ei. Nu vroise cu nici un preț a pune o rochie mai deschisă, cum se cuvea vârstei și poziției ei.

Purta o rochie de mătase neagră, un val alb foarte scurt, prins cu o cunună de mirt, dintre cele mai simple. Fără a-și da bine seama, ea ținu-se a atenua cât mai mult posibil, caracterul nupțial al toaletei ei, ca contrastul să nu fie prea ironic și umilitor cu propria ei persoană.

Bătrânul portar, văzând starea de slăbiciune a miresei, în-

ți ceremonia, în așa fel a-l scoate orice solemnitate și a o reduce la aceea ce era absolut indispensabil, din punctul de vedere al formalităților legale. Dar când fu aproape pe sfârșite, când nu mai avea de adăugat decât câteva cuvinte de binecuvântare, vocea lui tremură, ochii i se umplură de lacrimi, și din fundul sufletului lui, adresa lui D-zeu, o rugăciune ferbinte pentru fericirea acestei perechi. Sfârși prin a zice că de multe ori D-zeu, ducea pe copiii săi, prin căi întunecoase, înspre datorie și fericire!

Când totul fu sfârșit, și când veni momentul ca-noul căsătorii să primească felicitările cari se fac de obicei, bătrânul șambelan desfăcu, blîndor brațul fiu-șei după al lui și îl puse pe a lui Gosta. La acest contact ea tresări și îl privi. Necunoscut când misterul amorului, copil încă la gând și la suflet își dăde seama cu toate acestea, că va avea mari datorii de implinit de acum încolo. Vai! Gosta își propusese a fi pentru ea, un străin; el nu o alese, nu o făcuse a lui, decât pentru a-și asigura posesia domeniului său, și pentru a-și păstra averea!

Se aruncă plîngând în brațele mă-șei care o atrase cu tristețea pe inima ei. Apoi frații și surorile o înconjurară, fiecare voind a o îmbrățișa, a-i ura bucurie și noroc!

După aceea, câte clipe îngrijorate pentru aceste trei ființe cari jucase rolul principal în această operă atât de blamabilă! Nu era de ajuns pentru ele a-și mărturisii, în secretul conștiinței lor, că săvârșiseră un act bun de dojană, un act care atingea onoarea lor, în adevăr, invitații nu se jucau cătuși de puțin, pentru a asvârli batjocorile cele mai veninoase, simțeau chiar plăcerea cea mai mare de a li se auzi aluziile cele mai jignitoare.

Toastul unui vecin, celebră serbarea căsătoriei, fericirea de a avea copil și nepot! Se făcuseră observații zgomotoase asupra mulțumirii pe care o arăta tatăl miresei asupra rochiei negre pe care o avea mireasa „un adevărat costum de înmormântare”.

„El chiar dacă ar muri astăzi, vărul Charles-Emil, tot rămâne păgubas, lucru e vădit!”

— Nu e tocmai sigur, de vreme ce suntem abia în 29 Iulie. Baronul care dispunea încă de o lună, a fost imprudent de a nu se gândi la această eventualitate, că nevastă-sa era expusă a muri înainte de 21 August.

— Nenorocitul! Această floare vestejită poate în adevăr, prea bine să nu ție până la 21 August. Atunci, o să-i vie greț baronului să găsească o altă logodnică a morții, în așa scurt timp.

— Ei, o să ceară și el autorizație de la rege ca să se reînsoare, chiar a doua zi după văduvia lui!

— Ia priviți și la mititeii Silverspuit cum mai dau năvală la boabe! Ei, bieții copii de mult nu s-au îndopat ei așa!

— Da, sunt niște bătărași, cumnatul lor o să aibă de furcă cu ei, ca să-i scoată la lumină!

Astea erau convorbirile, cari se țineau prin colțuri; și când nu mai găsiră nimic de băfrit, fiecare se duse la mireasă, care, galbenă, sta pe un fotoliu și îi adresa la complimente în felul următor:

„Scumpă Amelie, cine s'ar fi gândit că o să asistăm la nunta ta! În adevăr arăți foarte bine azi!”

Apoi se întorceau către baroncușă, ca să-i zică, de pildă:

„Scumpă baroană, câtă tru-

dă trebuie să fi avut ca să pre-gătești, în așa scurtă vreme, trusoul ficei d-tale! Este drept că sunt ani, decând ai pus să țese pânzele și să le coasă, dar a trebuit să însemnez fiecare bucată, în timp așa de scurt, fiindcă nu știai mai dinainte cum are să-l cheme pe bărbatușă; afară numai dacă nu o fi fost între fata d-tale și Gosta o înțelegere de mult, vre-o drago-ște din copilărie!”

Cât despre bătrâna contesă de Kuieklinge care avea patru fete de măritat și nu putea găsi bărbat pentru ele, Kueklingen fiind un majorat care revenea băiatului celui mare, ea se îndreptă drept în spre Gosta și-i spuse cu o voce dulce ca mierea:

„Scumpe baron, sunt foarte fericită a te felicita de alegerea ce ai făcut! Astăzi pot să-ți spun, că dacă nu te-am poftit mai des la Kuieklinge, este că mi se spusese că-ți dedești inima unei fete fără nume, că era-și pe punctul de a o face o mezialianță. Din partea dumin-tale baronul Gosta Hallen-jelm de Valbourg, aceasta mi s'a părut cu neputință. Eu în totdeauna ți-am luat apăsare, zicând că aveai prea mult gust și prea mult respect pentru rangul d-tale social, ca să faci așa ceva. Astăzi s'a văzut bine: nevasta d-tale este foarte drăgă-ță, încântătoare, limbile role ziceau că e osticoasă; eu nu cred cătuși de puțin. Felicitările mele!”

Când se sfârși acență zi dureroasă, când ultima trăsura de mosafir plecă, ce ușurare pentru cei din casă!

Șambelanul care făcuse o figură foarte bună pe tot timpul ceremoniei și recepției, își simțea acum picioarele mai mol, ca la începutul zilei; dar fiind cam târziu nu se prea vedea așa de aproape, și nici unul din oaspeți, în momentul plecării, nu prea se simțea limpede la creier.

Amelia sta pe o canapea; frații și surorile erau în jurul ei plîngând-o, ca și cum ar fi voit să lase să se ducă din casă, îngurul lor bun. D-na Silverspuit, în geunul ei în fața ei îi buse capul pe piept, și-i zicea cu o voce tăiată de suspine: „Copila mea, scumpa mea fetișoară, eu nu am vrut de cât fericirea ta, Dumnezeu să mă aerte dacă mă voiți în înșelat!”

Vizitiul intră și-i spuse că trăsura era gata.

Gosta galben la față, cu figura contractată la durerea sinceră a d-nei Silverspuit și a copiilor se apropie și zise:

— Iartă-mă Amelie, te văd atât de mișcată, ție rău?... Iată însă momentul...”

D-na Silverspuit se sculă.

— Te rog Gosta, uite-o cum tremură, mai las-o noaptea asta! și adăogă cu un zâmbet amar, ca pentru a-l înduioșa: „Ce-ți poate face asta?... Nu ești, mi se pre unul din soții cei mai nerăbdători...”

Gosta primi acest afront, fără a orăcni; întoarse capul și răspunse:

„Suntem așteptați la Halleborg, cred că oamenii mei ne-au pregătit câteva surprize... mi-ar veni greu să le aduc o decepție.”

Amelia se sculă repede, ea și cum aceste cuvinte i-ar fi dat o putere nouă. Erau, așa dar la Halleborg oamenii cari se întereseau de ea? Putea avea un scop în viața ei cât de scurtă? întrevedea chiar datorii de îndeplinit... Așa dar, nu era o ființă cu totul neînsemnată, aleasă numai pentru articolul 17 al articolului constitutiv al majoratului; avea un rol real în recepția peatluită de bucurie și simpatie cari îi aștepta la Halleborg.

Își îmbrățișă pe tată-său pe frățiori și suriori; pe mă-sa lung foarte lung; apoi înlocându-se în spre acela al cărui nume purta, acest nume care va urma s'ierul ei în cavoul Halle-jelmi-lor, și zise cu o voce hotărâtă:

— Iată-mă!

Inima îi era destul de voioasă, dar capul era atât de slab,

incât se împletici și Gosta fu silit s'o ridice până la trăsura.

E singur, în sfârșit! Singur cu nevasta lui O, ce fericire ne-grăită era închisă în aceste cuvinte! Cât ești de nepăsător la tot ce te înconjoară, beat de prezența ființei scumpe! Cum se schimbă cu ardoare sărutările cum se înlănțuiesc brațele în strânsori lungi nesfârșite!

Baronul Gosta, și el, luă în brațe pe tânăra lui soție, dar fu pentru a o sprinzi, pentru a împedica să nu se lovească de spațele trăsuri. Și cum tânăra femeie sta tăcută, se decise în sfârșit a o întreba:

— Tot rău îți este? Să ne întoarcem la Lindenlas ca să rugăm pe mama d-tale să ne însoțească?

În întunerecul care era destul de des, Gosta ar fi putut observa roșata care acoperi atunci fața soției lui.

Ea se îndreptă cu sfurtare.

Da, bine-înțeles, că ar fi fost fericită de a se simți lângă mă-sa, dar de ce să facă să vadă, toată acea lume, care aștepta la Halleborg, că nu era o pereche ordinară care avea să-și facă intrarea, că stărea miresei era atât de critică, încât mă-sa nu crezuse de datorie a o părăsi? La ce bun să sublinieze astfel și să scoată în relief, că baronul nu o observase decât pentru a-și păstra majoratul! Ea răspunse prin urmare și accentul ei era sfios:

— Nu, mulțumesc Gosta.

Era întâia oară că îi zicea așa. Iată Halleborgul!

Baronul începu a se gândi:

„Scump cămin bătrân, ficit-ai cu drept cuvânt sacrificiul ce ți-am făcut! Zidurile tale albe, turnurile tale înalte, ce bine se zăresc în raza argintie a lunii, și se desprind pe fundul acestei păduri de brazi bătrâni; care se întind până la mare! Toate aceste păduri, toate aceste turbi fertile sub ale mele, cât văd cu ochii mei acum, uite și parcul, grădina unde strălucesc mai de lămpioane printre frunzele teilor și ulmi de câte o sută de ani!”

Baronul de Hallen-jelm era mândru și nici odată, orgoliul lui nu fusese supus unei încercări mai aspre ca aceea prin care trecea în această zi din cauza aluziilor jignitoare ale invitațiilor din Luidenas. Când trăsura trecu peste podul care lega câmpurile patrimoniale, cu castelul a cărui înălțime era mărginită cu un rău ale cărui valuri luceau la lumina lunii; Gosta simți că inima îi bate mai cu putere; îi veni încrederea în el însuși, în legitimitatea acțiunii pe care îl săvârșise.

Toți aceia cari se grăbeau în parc și în grădină a da o ultimă mână de ajutor pregătirilor făcute pentru a săluta pe noua venită, erau înăcuți pe pământul lui ca și pînții lor, și acolo trăiseră meret. Ei se adunase pentru a primi pe tânăra mireasă bolnavă, cu mirare poate dar siguri de respectul care i se cuvea, pe care o aducea la căminul lui. Mulți din ei înțelegeau foarte greu, de ce o alesese, dar nici unul, nu avea inima așa de rea pentru a lăsa se vadă acel sentiment.

„Hip! Hipp! ura! strigară sute de persoane, de toate vârstele, conduse de Socusson cari le repetase de mai multe ori acimările pentru a răsună frumos. Acest omagiu nu ar fi fost mai călduros, mai sincer, dacă în loc de o soție cu sănătatea subredă Gosta ar fi venit cu o tânără și frumoasă femeie după care ar fi fost nebuni.

Trăsura se opri lângă treptele peronului.

Prada unui vis, Amelia privea ghirlandele de lămpioane și mulțimea entuziasmată. Slăbi-ciunea ei era extensivă; nu se putea ține în sus, și Gosta fu nevoit s'o suie aproape în brațe

până sus pe scară.

A se citi urmarea în „Universul Literar” ce va apare Sâmbăta viitoare.